

INSTITUTUL DE ISTORIE „GEORGE BARIȚIU” LA CENTENAR (1920-2020)

Director - Prof. univ. dr. **Ioan Bolovan**,
membru corespondent al Academiei Române
Secretar științific - CS II dr. **Iosif Marin Balog**

Actul de înființare, titulaturi

- ▶ Institutele de istorie din lume au fost înființate încă din epoca modernă, ca un atribut al națiunilor civilizate, responsabile pentru identitatea lor și pentru progresul cercetărilor științifice.
- ▶ **La 2 februarie 1920** - din inițiativa și cu sprijinul Regelui Ferdinand I – se decide înființarea Institutului de Istorie Națională pe lângă Universitatea din Cluj. Prin Hotărârea nr. 529 din **15 aprilie 1952** a Consiliul de Miniștri al R.P.R., Institutul de Istorie trece de la Comitetul pentru Învățământ Superior la Academia Republicii Populare Române.
- ▶ Prin Decretul Consiliului de Stat al R. S. România din **3 aprilie 1975** Institutul trece din nou în subordinea Ministerului Învățământului, în cadrul Universității Babeș-Bolyai, purtând denumirea de Institutul de Istorie și Arheologie. Hotărârea Guvernului României nr. 209 din **3 martie 1990** prevede trecerea Institutului din subordinea Ministerului Învățământului la Academia Română. Prin HG nr. 3 din **24 ianuarie 2002**, Institutul de Istorie din Cluj-Napoca se comasează prin fuziune cu Institutul de Cercetări Socio-Umane sub denumirea Institutul de Istorie al Academiei Române „George Barițiu“, cu două departamente- unul de Istorie și unul de Științe Socio-Umane.

Departamentul de Istorie

- ▶ În urma celei mai recente reorganizări din 2018, Departamentul de Istorie al IIGB cuprinde două sectoare: **1. Sectorul de Istorie Națională; 2. Sectorul de Istorie universală și relații internaționale**
- ▶ În structura sectoarelor Institutului funcționează colectivele de cercetători constituite în jurul temelor de cercetare. Cercetătorii Institutului de Istorie „George Barițiu” acoperă prin temele lor diverse aspecte ale istoriei României și istoriei universale: istoria voievodatului și a principatului Transilvania, relațiile între Țările Române în Evul Mediu, toponimie și onomastică, istoria orașelor, istoria bisericii, istorie economică și socială, demografie istorică, istoria Primului Război Mondial, istoria serviciilor secrete, Al Doilea Război Mondial, istoria comunismului, relații internaționale și integrare europeană, istoria minorităților din România (maghiari, germani, evrei, romi, armeni etc.), istoria francmasoneriei ș.a.

Departamentul de cercetări socio-umane

- ▶ Începând 2002, în urma reorganizării activității unor institute ale Academiei Române, Institutul de Istorie a fost unificat cu Institutul de Cercetări Socio-Umane, structură de cercetare cu caracter multidisciplinar care funcționează de atunci ca Departament al Institutului.
- ▶ În structura sa actuală, Departamentul de Cercetări Socio-Umane cuprinde sectoarele:
- ▶ Filosofie, Psihologie și Științele Educației, (cu două colective distincte: Filosofie, respectiv Psihologie și Științele Educației);
- ▶ Sociologie, Științe economice și juridice;

Sedii: trecut și prezent

Institutul de Istorie Națională

- ▶ Începuturile activității sale se plasează în februarie 1920, când regele Ferdinand a anunțat oamenii de știință români că acordă o subvenție de 400.000 de lei pentru *înființarea unui institut academic în marele oraș ardelean, în care să se studieze istoria românilor din Transilvania, motivându-și gestul generos prin faptul că în trecut această istorie fusese tratată în mod vitreg și nedrept.*

PRO MEMORIA

Necesitatea întemeierii unui Institut de Istorie Națională pe lângă Universitatea din Cluj a fost arătată, încă din primele zile de viață românească ale acestei Universități, de către Dl prof. J. Lupas, în lecția de deschidere a cursului său de Istorie a Transilvaniei, rostită la 11. Noembrie 1919. Schițând cu acel prilej, felul vitreg în care istoricii feștilor stăpânitori obicnuiseră a trata trecutul neamului nostru, precum și greutatețile și lipsurile pe care le-au întâmpinal toți cei ce au ostenit în ogorul istoriografiei române din Transilvania, d-sa arăta neapărata trebuință de a se crea cât mai grabnic condițiunile necesare pentru înlesnirea unor cercetări științifice sistematice și pentru formarea unei generațiuni de istorici români bine pregătiți, prin organizarea unei biblioteci, care să cuprindă toate produsele tiparelor românești, a unei arhive centrale ardelene și a unui *Institut de Istorie Națională*, în care să se poată concentra toate mijloacele potrivite a înlesni munca profesorilor și a o stimula pe a studenților. Acest din urmă gând și-a găsit nobilul Ctitor în înasusși Regele desrobitor de neam, Ferdinand I, care în discursul festiv, rostit în ziua de 1 Februarie 1920, în cadrul serbărilor de inaugurare a Universității din Cluj, a ținut să așeze temelia Institutului nostru prin cuvintele memorabile: *Ca un semn vădit al prețuirii și iubirii Mele față de el (așezământul Universității ce se inaugura) și față de ținutul care îl adăpostește, am hotărît, în amintirea acestor serbări, a dărui un fond de 400.000 lei, a căror dobândă se va întrebuința pentru înființarea, pe lângă Universitate,*

Institutul de Istorie Națională

- ▶ Veniturile din această sumă au fost adăugate la capitalul inițial și au fost îmbogățite în aceeași perioadă prin alte donații, cum a fost Fundația Miron Cristea și Fundația profesor Ioan Lupaș. Această situație a permis, în 1929, cumpărarea imobilului de pe actuala stradă Napoca nr. 11, amenajat în mod adecvat muncii de cercetare științifică, lucrare care s-a încheiat în iunie 1937, când a fost inaugurat în prezența Regelui României, Carol al II-lea.

Înalt și August Protector al Institutului este
M. S. REGELE CAROL II.

Directori: dnii prof. Alexandru Lăpădatu și Dr. Ioan Lupaș. Iar personalul științific activ în cursul celor 17 ani de până acum al Institutului: Asistenți: Ioachim Crăciun, 1924-1937. Nicolae Buta, 1927-1929. Ioan Moga 1929- Gheorghe Duzichevici, 1937- Preparatori: Natalia Braharu, 1926-1930. Dimitrie Braharu, 1929-1930. Ana Flertia, 1930-1931. Florentina Georgescu, 1931- Gheorghe Virulescu, 1937- Secretari: Dimitrie Braharu, 1920-1924. Natalia Cărlănescu, 1924-1926. Constantin Cărlănescu, 1926-1927. Olimpiu Boțos, 1927-1929. Aurel Decei 1929-1933.

Cluj, 13 Iunie 1937, în ziua inaugurării Institutului în prezența M. S. Regelui Carol II.

[Handwritten signatures and text:]
Ștefan Lupaș
museului.
Lăpădatu
+ Nicola
Mitropolitul Ardealului.
Genul de ovizi: Ștefan
M. Valeriu Boțos
Valeriu Pop
+ Nicolae
episcopul Oradei
Nicolae
filosof
Răduț

Scopul și misiunea Institutului

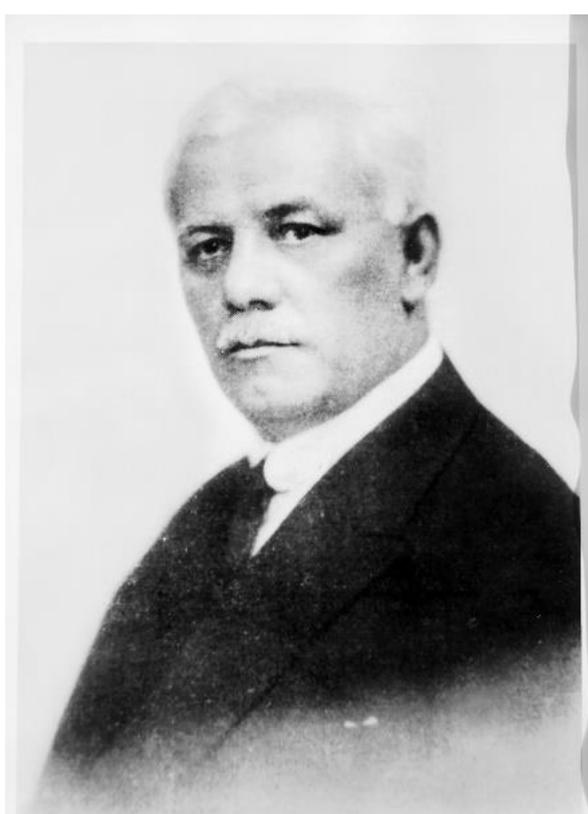
- ▶ Institutul de Istorie „George Barițiu” este cel mai vechi institut de istorie din România, creat cu scopul primordial de a cerceta istoria națională, cu precădere cea a Transilvaniei în conexiunile ei firești cu celelalte provincii locuite de români și cu spațiul Central-European în general. Programele de cercetare ale Institutului s-au axat pe *publicarea sistematică a documentelor istorice sub formă de corpusuri de izvoare* pe diferite teme și epoci istorice, și elaborarea de dicționare, enciclopedii, lexicoane etc. Început din 1920, acest proiect național continuă și în prezent și reprezintă **producția științifică de cea mai mare importanță** ce reflectă și consacră rolul Institutului în realizarea de cercetări fundamentale și punerea în circuitul istoriografic a documentelor istorice, esențiale pentru reconstituirea trecutului și avansul oricărei istoriografii.
- ▶ La Institut sunt specialiști consacrați în paleografie latină, paleografie germană, paleografie maghiară, paleografie chirilică.

Directorii Institutului (I)

Directorii Institutului au fost personalități marcante ale istoriografiei din România, membri ai Academiei Române, foști rectori etc.: **Ioan Lupaș (1920-1945)**, **Alexandru Lapedatu (1920-1938)**, **Ioan Moga (1945-1949)**, **Constantin Daicoviciu (1949-1973)**

Ioan Lupaș

Alexandru Lapedatu

Ioan Moga

Constantin Daicoviciu

Directorii Institutului (II)

**Ștefan Pascu (1973-1990), Aurel Răduțiu (1990-1995),
Camil Mureșanu (1995-2007), Nicolae Edroiu (2007-2018).**

Ștefan Pascu

Aurel Răduțiu

Camil Mureșanu

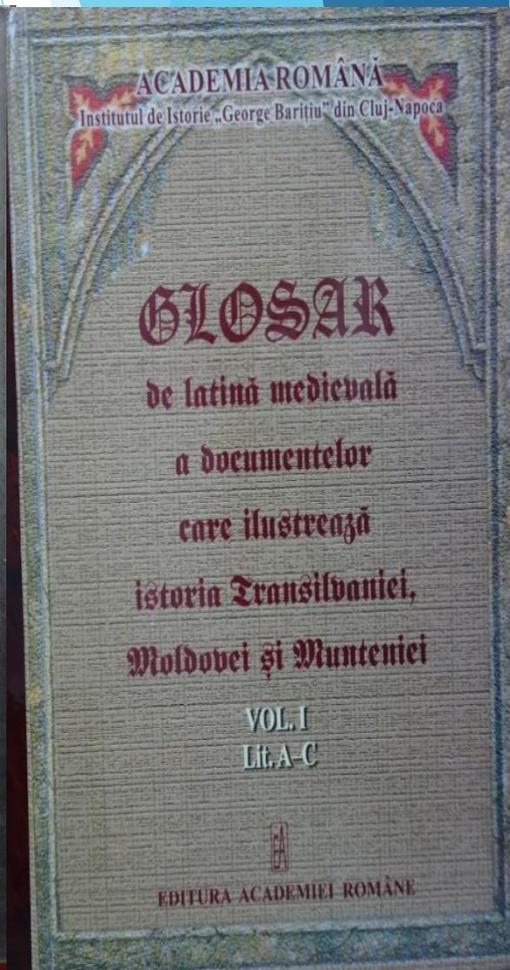
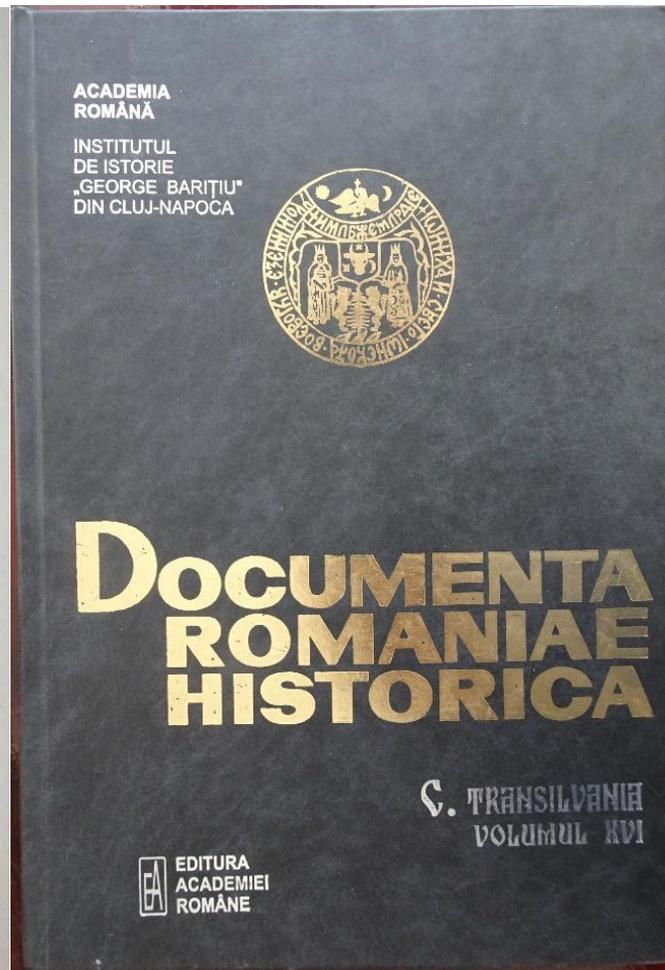
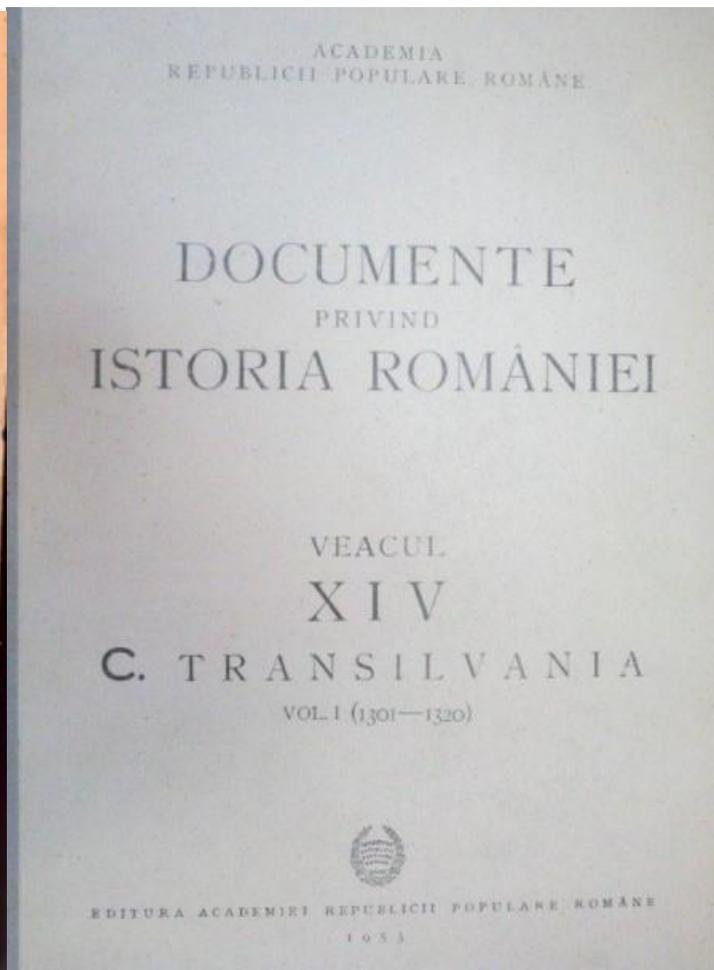
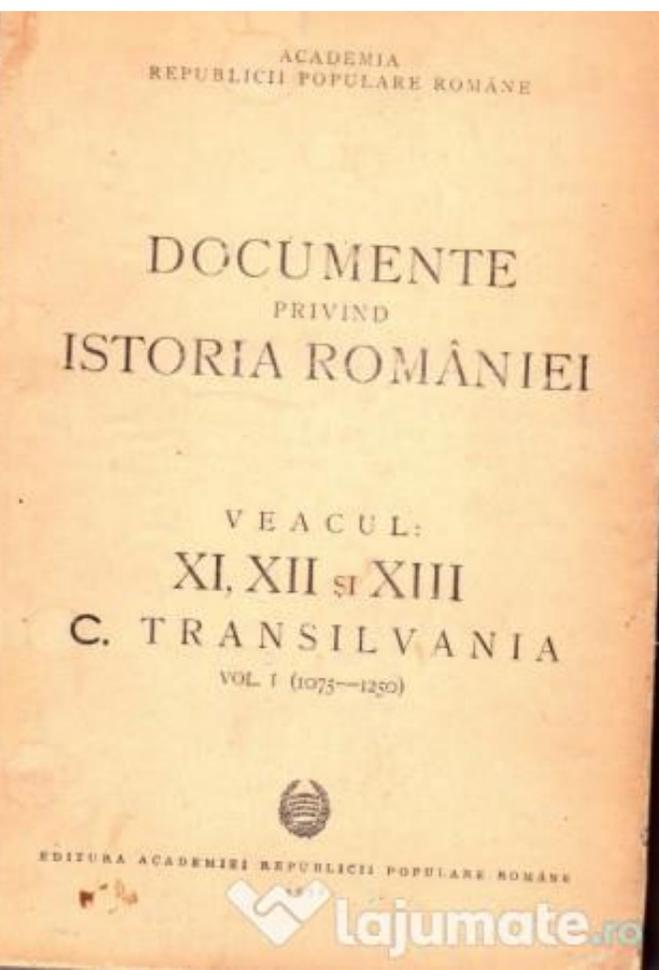
Nicolae Edroiu

Corpusurile de izvoare istorice

- ▶ Reprezintă producția științifică de cea mai mare importanță, ce reflectă și consacră rolul Institutului în realizarea de cercetări fundamentale și punerea în circuitul istoriografic a documentelor esențiale pentru trecutul Istoriei Transilvaniei.
- ▶ Astfel, institutul clujean a susținut Seriile C. *Transilvania* ale corpusurilor de documente privind Istoria României (*DIR*), actualmente *Documenta Romaniae Historica (DRH)*, ajunsă la volumul XVI; De asemenea, *Documente privind Revoluția de la 1848-1849. Seria C. Transilvania* (ajunsă la vol. XI). Alte două colecții sunt *Izvoarele Răscoalei lui Horea* (16 volume) și *Mișcarea națională a românilor din Transilvania între 1848-1849*, cu 7 volume publicate până în prezent. De asemenea, utilă pentru epoca modernă este și colecția *George Bariț și contemporanii săi*. La fel de importantă a fost și publicarea volumelor *Bibliografia istorică a României*.

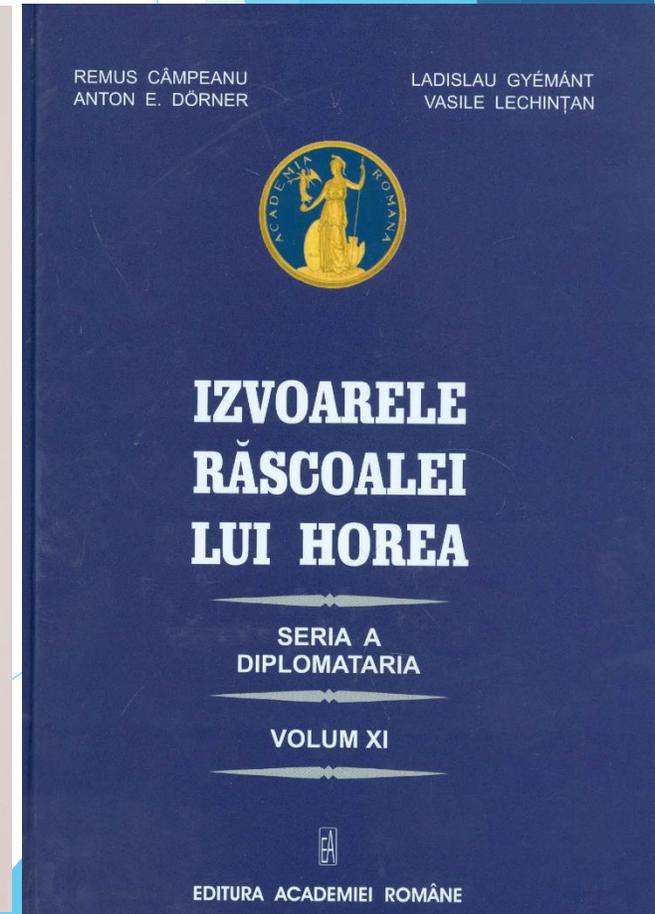
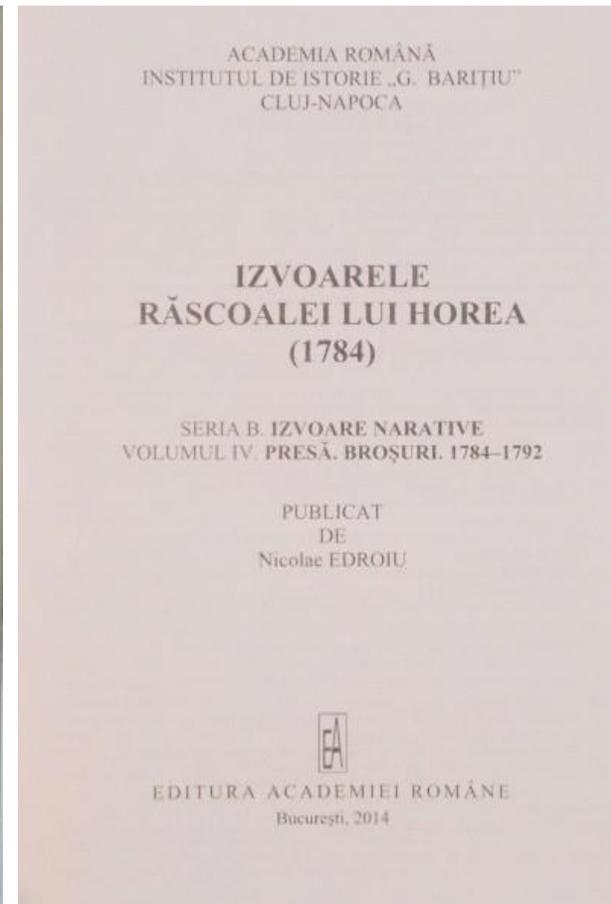
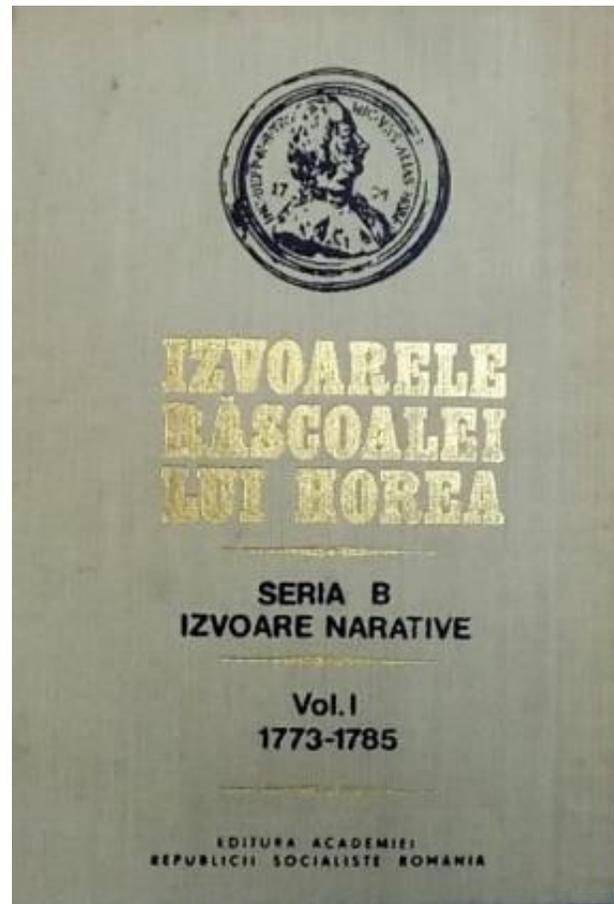
Corpusurile de izvoare istorice

Documenta Romaniaiae Historica

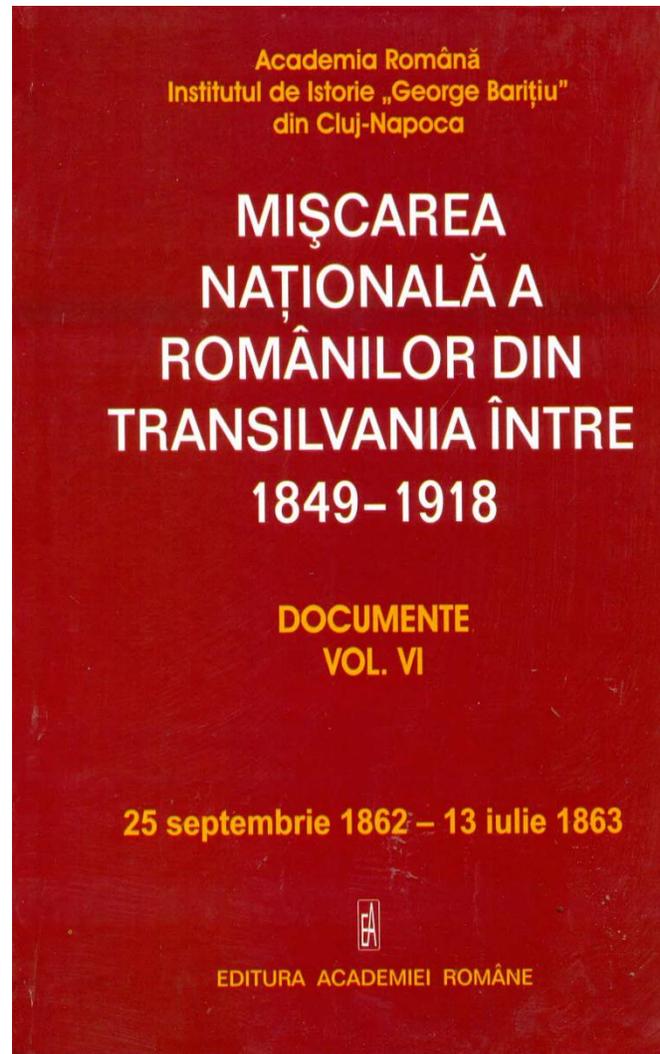
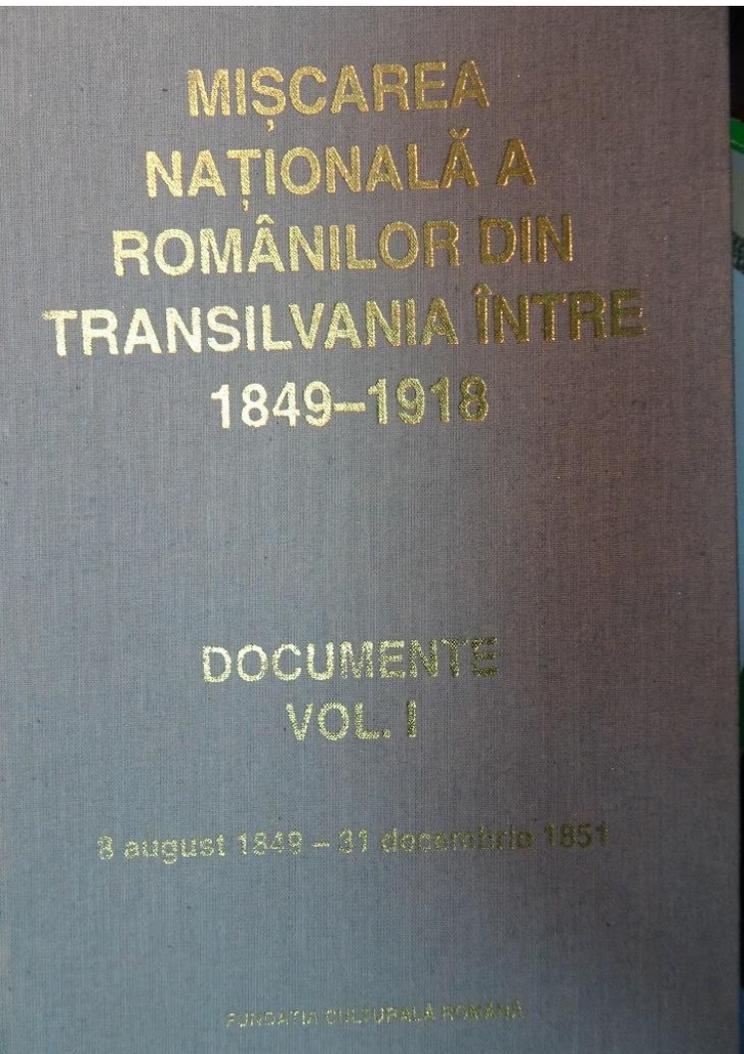
Corpusurile de izvoare istorice

Răscoala lui Horea

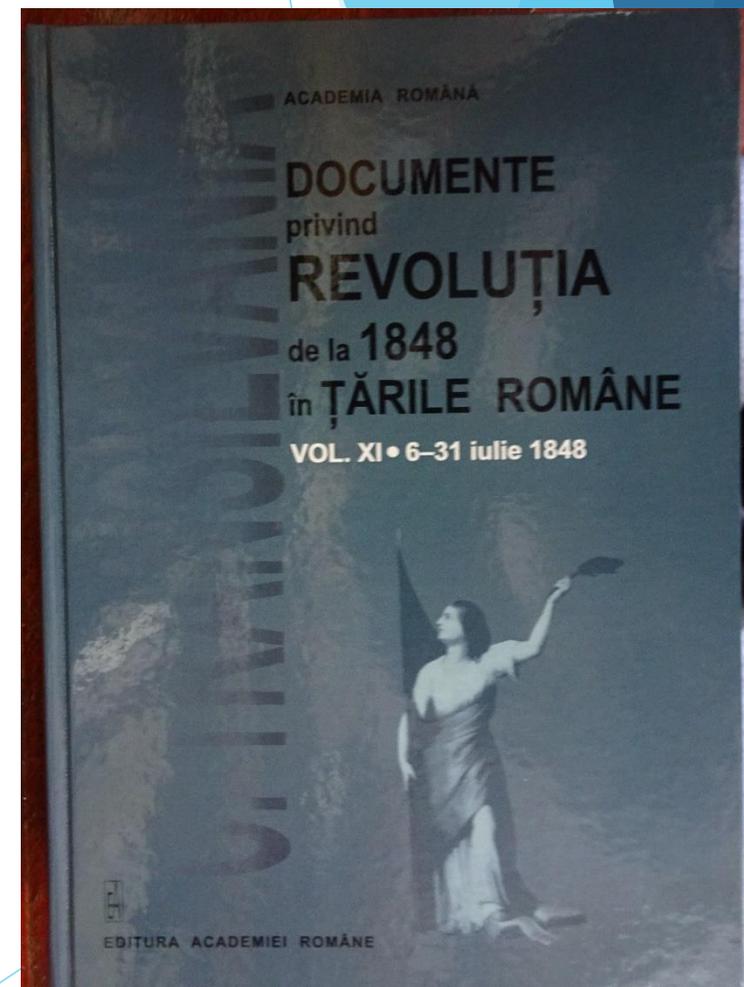
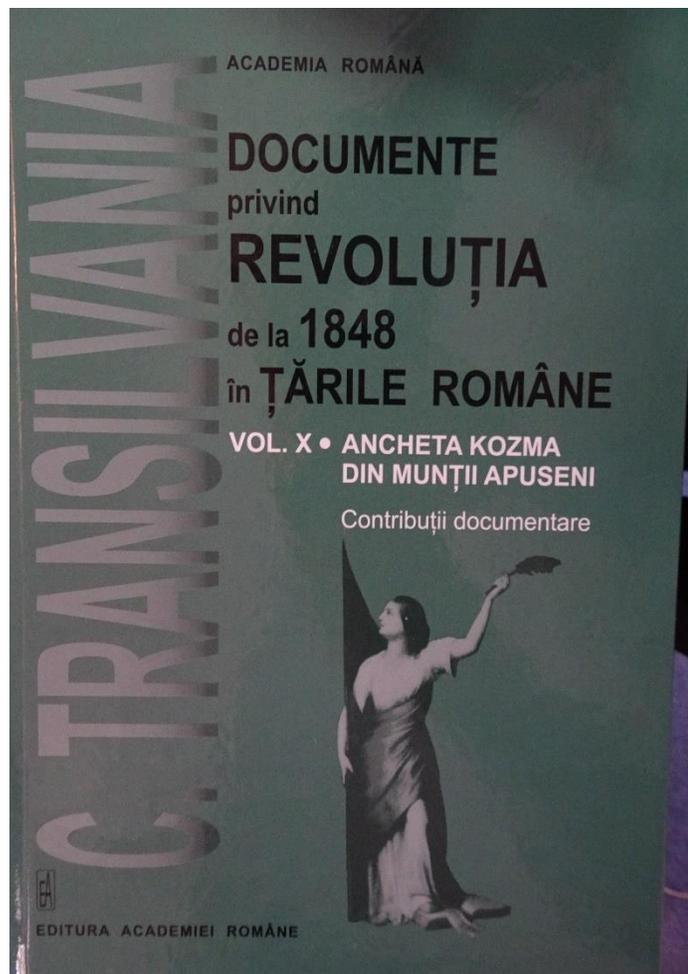
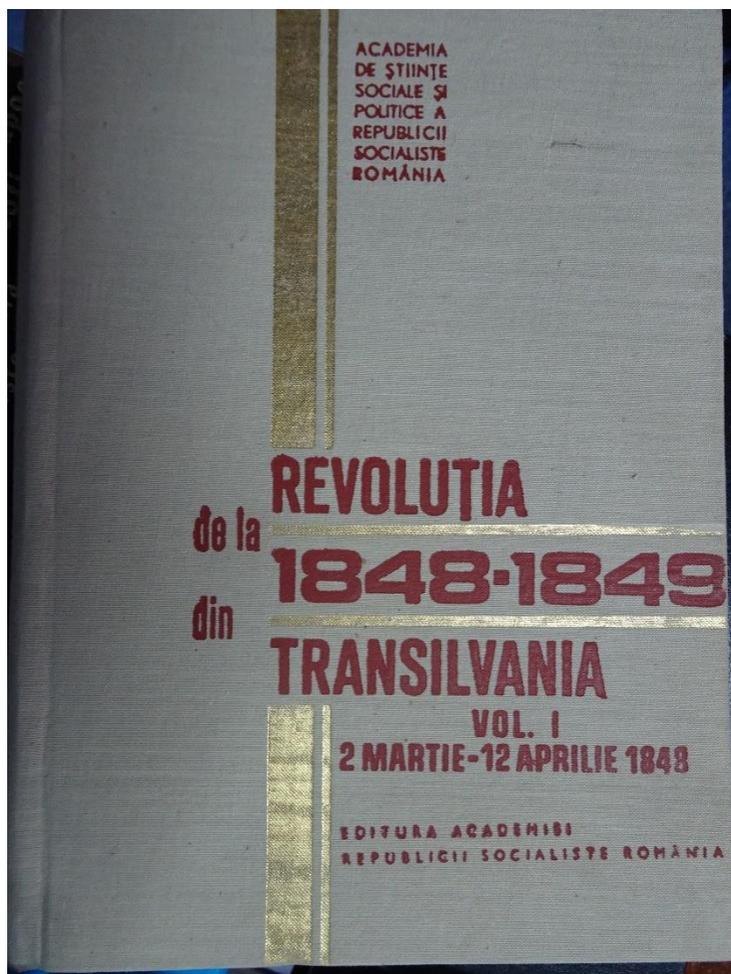
Corpusurile de izvoare istorice

Mișcarea națională

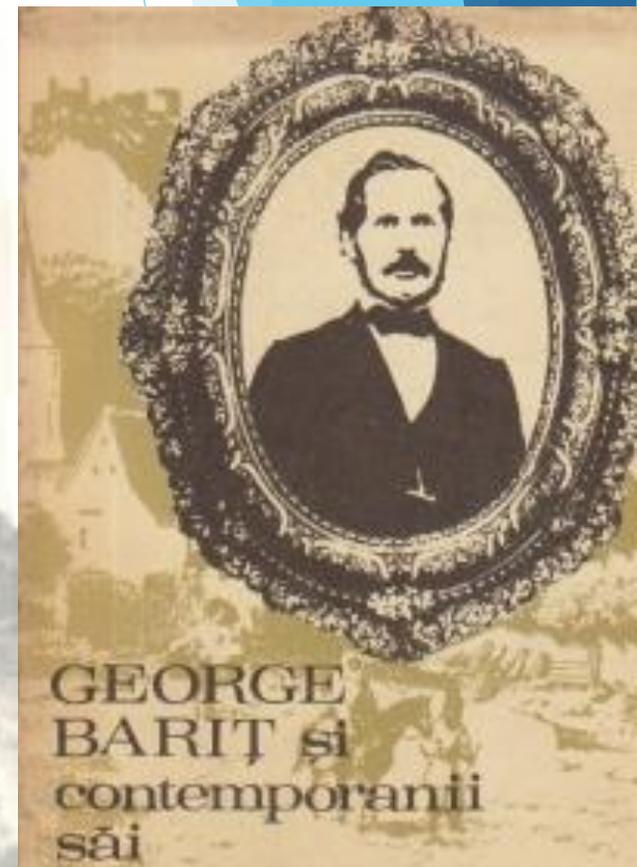
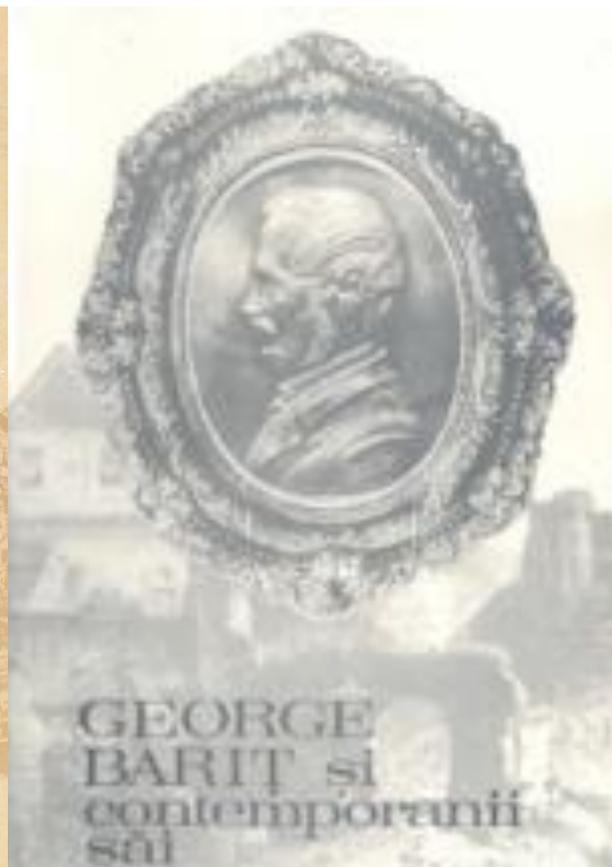
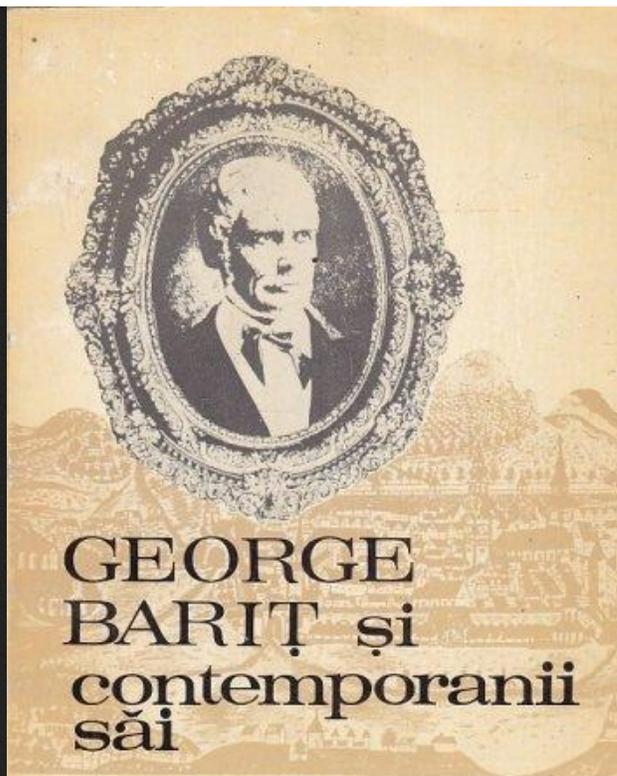
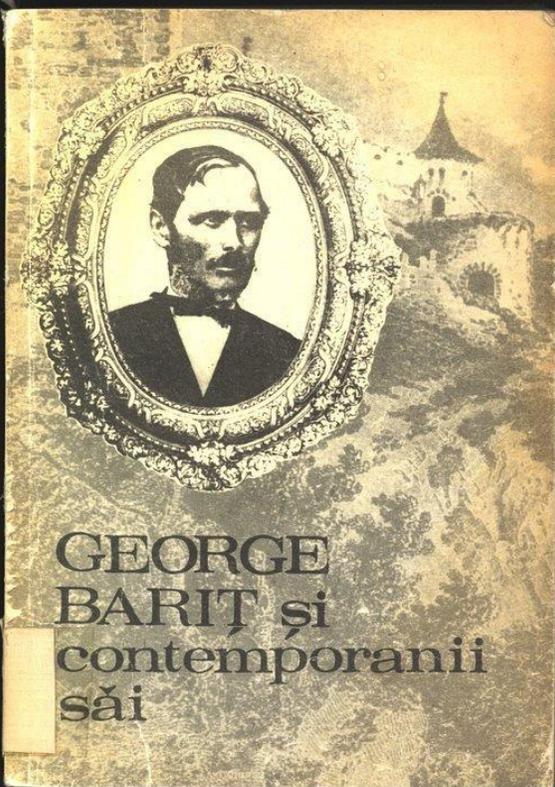
Corpusurile de izvoare istorice

Revoluția de la 1848

Corpusurile de izvoare istorice

George Bariț și contemporanii săi

Bibliografia istorică a României

BIBLIOGRAPHIA HISTORICA ROMANIAE
BIBLIOGRAFIA
ISTORICĂ
A ROMÂNIEI
I
1944-1969

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

BIBLIOGRAPHIA HISTORICA ROMANIAE
BIBLIOGRAFIA
ISTORICĂ
A ROMÂNIEI
IX
1994-1999

ACADEMIA
ROMÂNĂ

BIBLIOGRAPHIA HISTORICA ROMANIAE
BIBLIOGRAFIA
ISTORICĂ
A ROMÂNIEI
XII – Partea I
2007-2008

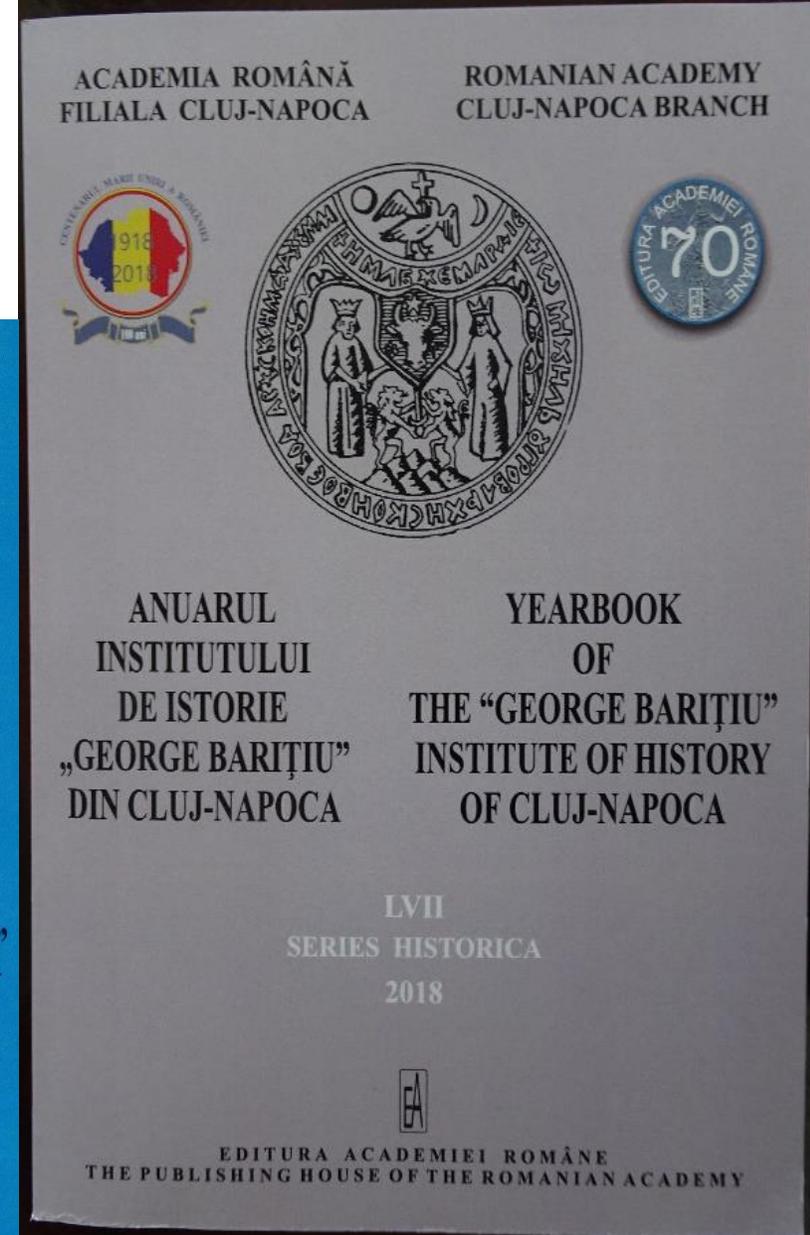
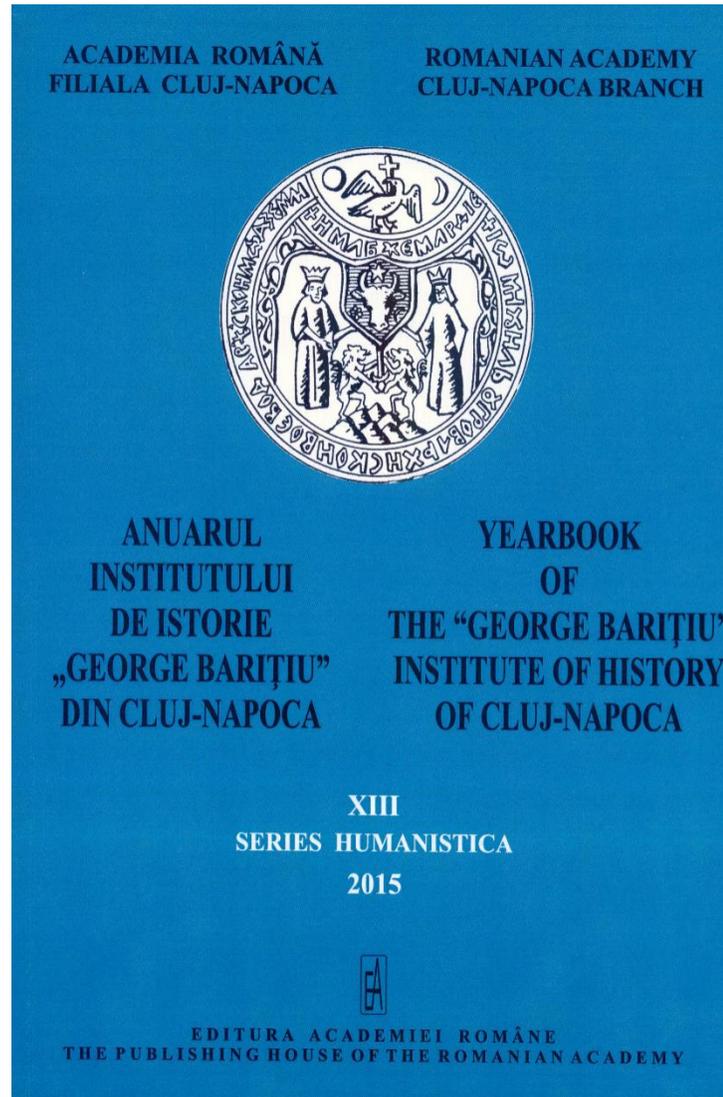
ACADEMIA
ROMÂNĂ

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

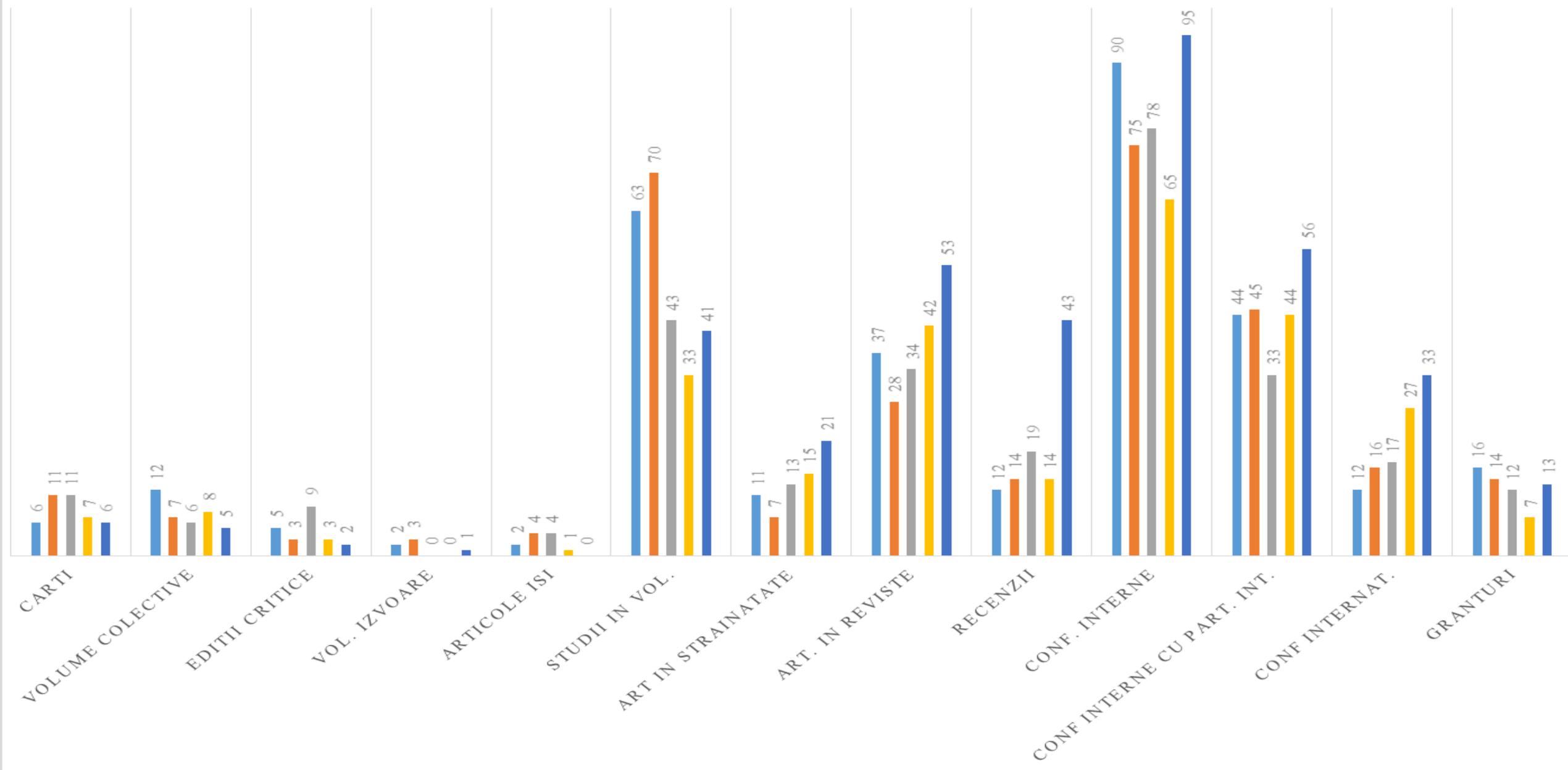
Performanță și vizibilitate internațională

- ▶ *Anuarul Institutului de Istorie George Barițiu din Cluj Napoca* cu cele două serii *Historica* și *Humanistica* figurează în peste 400 de biblioteci europene și de pe continentul american.
- ▶ În contextul firesc al necesității unei vizibilități și prestigiu științific internațional, *Anuarul*, este clasificat CNCS cat. B+ și indexat în baze de date internaționale de profil, precum CEEOL, EBSCO și ERIH plus.

REZULTATE ȘTIINȚIFICE „IIGB” PE ANUL 2019 (2015-2019)

■ anul 2015 ■ anul 2016 ■ anul 2017 ■ anul 2018 ■ anul 2019

Infrastructura de cercetare existentă

- ▶ **Biblioteca Institutului reunește și asigură suportul documentar de informare și documentare a cercetătorilor din Institut, posedând un număr de 28.364 volume, din care 21.524 cărți și 6.840 periodice.**
- ▶ **Institutul dispune de o infrastructură imobilă formată din 12 birouri de lucru pentru cercetători, situate în clădirea nouă de pe str. Kogălniceanu nr. 12-14; sală de conferințe, depozit de carte etc.**
- ▶ **Prin parteneriatele pe care IIGB le are cu Arhivele Naționale, Serviciul Județean Cluj, Biblioteca Centrală Universitară, Muzeul de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Etnografic, Universitatea Babeș-Bolyai și alte universități și instituții din Cluj-Napoca se asigură acces la surse de informare și infrastructuri specifice domeniului de cercetare.**
- ▶ **Institutul are numeroase parteneriate de cooperare cu institute de istorie din Germania, Serbia, Ungaria, Moldova etc.**

Prezentarea istoriei prin hărți animate

- ▶ <http://interactivemap.eu/prezentare2020/PrezentareConferinta2020.mp4>
- ▶ <https://animating.wixsite.com/world>

Vă
mulțumim
frumos
pentru
implicare!

**Membrii actuali și foști cercetători ai
Institutului**